

pa tudi o naših načrtih. Trudili se bomo, da pridobimo „Narodni Slogi“ čimveč naročnikov, ki bodo tudi plačali bomo naročnino vnaprej. — Oskrbnik Janez Emeršič, iz Paradiža, katerega gotovo vsi dobro poznate ima še nekaj položnic in tudi sprejema naročnike. —

(Pripomba uredništva: Radi objavljamo obširno pismo iz solčnih Halož. Neakj stvari smo morali črtati, ker bi prišli z zvitiim paragrafom navskriž, kar ni potrebno. Pa še kaj pišite in pazite, da ne ostane samo pri besedah; kajti star pregovor pravi: „Obljuba dela dolg!“ Le korajžno naprejš!) —

Ukinjenje kuluka

Kr. banska uprava dravske banovine je objavila v „Službenem listu“ dravske banovine z dne 23. t. m. naslednji razglas o ljudskem delu za nedržavne ceste:

Proračun dravske banovine za leto 1932-33. izkazuje med dohodki tu ali 25 odst. nadomestno cestno doklado na račun ljudskega dela, odnosno odkupnine za banovinske ceste. Ta proračun je zakonito potrjen. Ker je označeni dohodek banovine predviden izrecno kot nadomestek za banovinski kuluk, se ljudsko delo (odkupnina za to delo) glede banovinskih cest v bi obvezno odkupnino po izjemni določbi par. 21. zakona o spremembah proračunskem letu 1932-33. v območju dravske banovine ne bo izvajalo. Javni uslužbenci plačujejo tudi v tej dobi in dopolnitvah zakona o samoupravnih cestah od 30. maja 1930. Oni zavezanci, ki iz kateregakoli razloga niso odslužili pripadajoče cestne obveznosti za leto 1930-31. na banovinskih cestah, morajo odslužiti delo banovinskih cest na občinskih cestah, in sicer na račun banovinske subvencije za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest.

Zavezanci, ki so v zaostanku s plačilom odkupnine za banovinske ceste na račun cestne obveznosti za leto 1930. in 1931., so zavezani odkupnino plačati, ker tvori označena odkupnina sestavni del dohodkov banovinskega proračuna za leto 1931-32. Vendar se davčne uprave pooblašča, da opuste prisilno izterjavo označene davščine, ako bi zavezanci zaradi siromaštva ne mogli plačati odkupnine.

Ljudsko delo in odkupnina za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest I. in II. reda se izvaja v vseh onih občinah, ki ne morejo označenih del opraviti z dohodki občinskega proračuna ali z najetim posojilom. Državna nadzorna oblast je po par. 68. zakona o nedržavnih cestah v zvezi s členom 23. pravilnika o ljudskem delu občinskih cest, kjer je ogrožen, o lu dolžna, da odredi prisilno popravilo ali onemogočen promet, in sicer z ljudskim delom po določilih navedenega pravilnika. Iz gornjega razloga morajo imeti vse občine, ki ne razpolagajo s potrebnimi denarnimi sredstvi za označen namen, stalno v evidenci določene se name zavzance za ljudsko delo in odkupnino.

8. maj — praznik matere.

Svetejši kakor spomin „neznane- ga vojaka,“ slovesnejši kakor triumf tega ali onega športskega prvaka, intimnejši in slavnejši kakor zmagoviti podvigi generalov, poveljujočih v ozadju svojih vojakov, priskrbenjši kakor smrtni jubilej tega ali onega kulturnega delavca, nesmrtnejši od vseh izumov človekovih v vseh vekih naj bi bil materinski dan, katerega proslavlja ves kulturni svet v nedeljo dne 8. maja. — Četudi je kruta vsakdanost in težka življenska borba speljala človeška srca v izrazito duševno anarhijo, četudi morijo velike množice materijelne skrbi za kruhoborni obstanek (eksistenco) in je zlovešči ma-

terijalizem oddvojil očeta od matere, otroka od starišev in roditelje od otrok, sadov lastne krvi, vendar ima vsak človek in najsi bo še tako zakrvljen grešnik v notranjosti svoje duše, v najintimnejšem kotičku svojega srca ohranjen svetel in spoštljiv spomin na svojo živo ali mrtvo mater.

Pesnik in pisatelj vseh dob in narodov so materam posvetili svete besede spoštovanja. Nesmrtni iskalec resnice, ženijalni potepuh, iskajoč pravice in plačajoč nad pomanjkanje ljubezni — Ivan Cankar — je o materi napisal, zveneče kakor bridka povest Matere sedmerih žalosti.

P. s. ečeno je ime matere, ker je dostojanstvo materinstva nad vsemi čimljivi odlikovanji; kajti mati je središče rodbine, njeno telo je paradiž, v katerem rastejo plemenita drevesa. Ona je temelj korenin teh dreves: svojih otrok. Četudi so viharji življenja razločili rodbino — materino srce jih družijo v nesebični, trpeči ljubezni, v podzavestnem junaštvu, ki nima primere z robustnimi podvigi najsilnejših atletov sveta. — Ne samo civiliziran svet, ki smatra žensko-jalovko kot vzor „moderne dame“ a se vendar in tam spomni dostojanstva matere, ampak celo divjaki spoštujejo svoje matere. Plemenita je bila misel, ki je podnetila javnost, da se spomin na mučeniško in junaško materinstvo slavi slovesneje kakor vsak drug praznik v letu. Ze več let proslavlja kulturni svet ta praznik, zvan „materinski dan“. Ta dan skuša vsak svoji materi — roditeljici pripraviti kako veselje, da ji vsaj malo vrne one ljubezni, s katero mu je dala piti kri svojega telesa in sesati mleko svojih prsi.

Seveda otrok vsega materi povrniti ne more: Ne bojazni spočetja, ne one svete ljubezni pričakovanja rojstva, ne nadomestila za bolečine poroda, za bridke skrbi trde odgoje in rozočaranja in krivice otrok.

Kdor še mater ima, naj hvali Boga, da jo še ima. Res je sicer, da raz-

ni nazori in življenjske prilike ločijo otroke od mater, ali ravno tako je res, da te razlike in prepade premosti ljubezen zlate mamice. Ta ljubezen izravna vse spore, pozablja krivice in združuje vse, kar je svetska zloba kdaj razdvojila. —

Vi vsi, ki imate žive matere, napravite ji ta dan kako veselo presenečenje kot dokaz globokega spoštovanja, ker je vsaka izmed njih spartanska mati, ki vas je poslala v življenje z voščilom: „Vrni se ščitom ali na ščitu!“ —

Ako pa imate že pokojne matere, ki počivajo v naročju pramater Zemlje svoj večni sen, posetite njen grob in se vtopite v misterij Matere sedmerih žalosti! —

Ne pozabite v nedeljo dne 8. maja na one nesrečne matere, ki so z enako ljubeznijo, kakor vaša mati rodila deca, a ne morejo svojim mladičem dati najpotrebnejše. —

Materinski dan naj zgleda povsod vse stare spore in vse morebitne razlike se naj pozabijo na dan, ki je posvečen najsvetejši, najčistejši ljubezni: — materi! —

Dopisi.

PTUJ. — (Polovična voznja za obiskovalce II. banovinske vinske razstave, združene z vinskim sejmom, v Ptuj.) — Prometno ministarstvo v Beogradu je z odredbo z dne 8. aprila 1932, br. 6464, odobrilo polovični popust vozne cene za obiskovalce II. banovinske vinske razstave in sejma in IV. vinarskega kongresa, ki bo od 8. do 10. maja v Ptuj. Polovični popust voznih cen velja od 3. do 14. maja za vse vlake in razrede jugoslovenskih državnih železnic izvzemši ekspresne. Obiskovalci vinske razstave sejma in kongresa kupijo na odhodni postaji celo karto do Ptuja, poleg izkaznice Vinarskega društva, da so obiskali vinsko razstavo s sejmom ali kongres, velja za brezplačni povra-

Mladimir Vehovec:

Ogljarjev Peter.

(Nadaljevanje.)

3

Gost, višnjev dim se je valil iz oglarskih kop.

Stari Kosmač in sin sta kuhala oglje. Oče je molčal in zvečil konec vržinke, sin pa je vlačil drva v nezakurjeno kopo.

V gozdu je bilo mirno. Prasketanje ognja je komaj slišno motilo nekje v dolu trkajočo žolno. Še nižje na travnikih je ukal razposajen pastir.

„Naloži, potem pa čakaj do mraka, da se ena dobro skuha; te pa ne užigaj!“ je prekinil Kosmač tihoto v gozdu.

Peter je samo prikimal.

Stari oglar opaše torbo, vrže na ramo cepin in sekuro ter se spusti po položni rebri v dolino.

Komaj je zgnil za deblj, se oglasi zadirčen smeh v gozdu. Iz bukovih debel se prikaže nori Jože. . .

„Čakal sem, da je stari odšel“ in sedel na kamen ob kopi.

„Kaj mi hočeš?“ vpraša Peter preplašeno.

„Slišal sem, da pridejo Poljanci drevi v vas. Matevž jih prižene. Fantom v vasi je plačal piti da bi jih ne pregnali. Pravijo, da bodo županovi peli. Kaj meniš ti, Peter, a-a-a?“

Peter malo premisli, nato sname z veje usnjato torbo, iz nje privleče kos črnega kruha in steklenico žganja.

„Na, jej in pij! Drugo opravim drevi že sam.“

Z enim skokom je bil Jože pri steklenici in pil; lačen ni bil.

„Le dobro jim posveti, cepin ali sekuro pripravi! Naj Poljanci pojejo svojim dekletom, ne pa našim. Dobro jih zmlati; pomagat ti pridem“ in zopet je pil. „Francia mora in mora biti tvoja! . . . Dobro pijačo imaš Peter,“ dvignil je steklenico k ustam in pil v dolgih požirkih.

V Petrovih možganih pa se je porodila rešilna misel. Sam ni vedel, kdaj mu je prihitela na pomoč; tako čvrst in silen se je občutil ob njej.

4.

V mrzlo, jesensko noč je zavijal besen pes. Na brezoblačnem nebu je sijala polna luna. Ob obronkih temnega gozda je otožno skovikal skovir. Nekje sredi vasi je bilo slišati fantovsko petje.

Peter je sedel na debeji tnalj kraj županovega kozoča in poslušal petje.

V presledkih je padalo mimo nje rumeno listje na vlažna tla. Doli za njivo je komaj slišno šumel vaški potok.

Divje je zrl predse in tiščal v roki ploščat mrzel kamen, grizel v ustih kratko vržinko in pihal goste dime v

mrzlo jesensko noč. Odločil se je za kamenje brez cepina in sekire.

Čelo se mu je orosilo. Iz kotanje ni mogel. Nori Jože tudi od nikoder ni hotel priti; obljubil je.

Poljanski fantje so ukali sredi polja in prhaja i vedno bližje h kozoču.

Peter se je vrgel za debelo tnaljo, v temno ozko kotanjo, da se je v njej komaj premikal vrgel preje daleč od sebe ogorek vržinke stisnil kamen v roki in pridušeno zaklel.

Neopaženo se je nato vsedel na tnaljo kraj njega večk črn maček. Dvoje zelenih, svetlih oči je strmelo v Petra ki se je še bolj stisnil v kot.

Peter je zopet zaklel, maček se je nagubil in zamijavkal. Postalo mu je vroče. —

Fantje so stopali z lahki koraki mimo kozoča dolga njihova senca je hitela za njimi do visoke bele, županove hiše. Tu so stopili v krog in zapeli:

Oj dekle kaj tajiš,
da sama ti ležiš;
na šlamci se pozna
da sta ležala dva! . . .

Zapeli so na to še drugih pesmi.

Peter je videl vse in slišal njih petem; poltilo je stegnil nogo. Zopet se je zabliščalo proti njemu dvoje divjih zelenih, mačjih oči. Poskušal je stegniti drugo nogo maček je zamijavkal, se je no nakoštrenčil in pa-

krat srčito puhnil v njega.

Poljanci so se razposajeno smejali in gledali na mahno podstrešno okno raz katerega so viseli še oveli nageljni. Nekdo od fantov je privlekel od bližnjega škednja dolgo lestvo in prislonil k oknu.

Nato so sa fantje razšli.

Peter je vse natančno videl. Nečaj pekočega se je trgalo v njegovi duši. Hotel je dvigniti roko v kateri je tiščal kamen z drugo roko je grabil po kamenju v klobuku. Zopet je puhnil srditi maček proti njemu. Skoro se je onesvestil. Mučne vraže so se vsevale v trudne možgane. Nagnil je glavo na vlažno zemljo in stiskal prazne pesti. Slišal je, kako je nekdo trkal na okno njegove Franiče, slišal daleč nekje v polju porogljivi smeh in petje odhajajočih Poljancev. A on brez vsake moči.

Koliko pekoče jeze je vstalo v Petru, toda črni maček je še ostreje gledal z zelenimi očmi. In globlje so se vsevale pošastne vraže v vedno bolj trudne možgane. Zaprl je oči da ne bi gledal dvoje žarečih ogljev in se tesneje stisnil v temo.

Nič več ni slišal Peter; samo zdaj pazdaj je zašumel svedrast hrastov list mimo njega in potok je šumel za njivo.

Zadremal je od strahu. . .

(Konec prihodnjč.)